

Περί κατακρίσεως και συκοφαντίας

Γράφει
Ο Ευάγγελος Μαυρογόνατος

Η νηστεία από μόνη της δεν έχει αποτέλεσμα, αν κατακρίνουμε ή συκοφαντούμε τους συνανθρώπους μας

«Ο Σπαρτιάτης Θεαφίδας ακόνιζε κάποτε το ξίφος του. Κάποιος άλλος τον ρώτησε, αν είναι κοφτερό. «Πιο κοφτερό και από την συκοφαντία», απάντησε εκείνος».

Βρισκόμαστε προς το τέλος του εορτασμού των Χριστουγέννων και απέμειναν λίγες ημέρες νηστείας, σύμφωνα με όσα ορίζει η Ορθόδοξη εκκλησία.

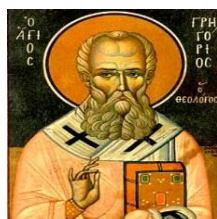
Βεβαίως η νηστεία, είναι συνδεδεμένη με την εξομολόγηση και τη Θεία Κοινωνία.

Όμως δεν αρκούν μόνο αυτά, θα πρέπει παραλλήλως να καταπολεμούμε και άλλες αδυναμίες μας, μια από αυτές είναι η κατάκριση και η συκοφαντία των συνανθρώπων μας.

Όπως μας λένε και οι Άγιοι Πατέρες, θα πρέπει να τις αποφεύγουμε, ακόμη και για αυτούς που μας έκαναν κακό. Αν είμαστε επιρρεπείς σε αυτά τα αμαρτήματα, τότε η νηστεία από μόνη της δεν έχει κανένα αποτέλεσμα.

Όμως τι είναι η κατάκριση και η συκοφαντία;

Κατάκριση σημαίνει να κρίνεις και να καταδικάζεις κάποιον για ένα αμάρτημα.

Γρηγόριος ο Θεολόγος

Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος λέει ότι *«τίποτα δεν είναι τόσο ευχάριστο για τους ανθρώπους, όσο το να κατακρίνουν τις πράξεις των άλλων»*.

Ο Απόστολος Παύλος διδάσκει σε όλους ότι: *«αυτός που κατακρίνει δεν μπορεί να απολογηθεί. Διότι για το κρίμα που κατακρίνει τον άλλον, κατακρίνει τον εαυτό του. Γιατί τα ίδια κάνει και αυτός που κρίνει»*.

Και συ άνθρωπε που κρίνεις αυτούς που κάνουν τέτοιες πράξεις και κάνεις αυτά, νομίζεις ότι θα γλυτώσεις την κρίση του Θεού; Ο καθένας κουβαλάει το δικό του φορτίο.

Ι. Χρυσόστομος

Και ο Χρυσόστομος λέει ότι *«με την κατάκριση ανατράπηκαν και βυθίστηκαν ψυχές»*.

Συκοφαντία είναι η ψεύτικη κατηγορία

Συκοφάντης είναι ο ψεύτης. Και κάποιος σοφός λέει:

«κανέναν άλλον να μη θεωρείς ψεύτη, παρά τον συκοφάντη. Γιατί μεταξύ ψεύδους και συκοφαντίας δεν υπάρχει καμία διαφορά».

Συκοφάντη οι παλιότεροι και οι τωρινοί ονομάζουν τον διαβολέα και τον προσαγωγέα.

Είναι βέβαιο ότι ο διάβολος έχει εφεύρει την συκοφαντία. Δηλητήριο σκορπιού η γλώσσα του συκοφάντη. Δεν παρατάει το έργο του ο συκοφάντης, όταν επιπλέον αντιληφθεί ότι και οι άρχοντες επιθυμούν τη συκοφαντία. Μηχανεύεται ψέματα και διαβάλλει με κάθε τρόπο.

Ο Κύριος θα εξολοθρεύσει όλα τα πονηρά χείλη. Η γλώσσα του συκοφάντη μισεί την αλήθεια. Η συκοφαντία γκρέμισε νέους και γέροντες, άρχοντες και δυνάστες. Ο συκοφάντης χαίρεται πολύ περισσότερο, όσο με τις πράξεις του γίνεται δημοφιλής.

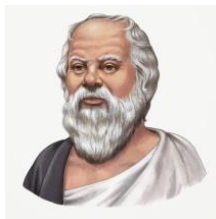
Ο Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής μας λέει:

«Όσο προσεύχεσαι θερμά για χάρη εκείνου που σε συκοφάντησε, τόσο και ο Θεός πείθει για την αθωότητά σου όσους σκανδαλίστηκαν λόγω της συκοφαντίας».

Αγ. Μάξιμος

Ας διαβάσουμε όμως και μια διδακτική ιστορία, περί συκοφαντίας με τον Σωκράτη:

Σωκράτης

Κάποτε ο Σωκράτης ενώ περπατούσε στην Ακρόπολη, είδε κάποιον να τρέχει προς το μέρος του και αφού τον πλησίασε του είπε ανυπόμονα ότι έχει να του ανακοινώσει κάτι πολύ σημαντικό που άκουσε για κάποιον από τους μαθητές του.

Ο Σωκράτης νηφάλιος του είπε ότι θα ήθελε, πριν ακούσει οτιδήποτε, να του κάνει τη δοκιμασία της "τριπλής διύλισης".

"Τριπλή διύλιση;" ρώτησε με απορία.

Ναι, πριν μου πεις αυτό που θέλεις θα ήθελα να το φιλτράρουμε τρεις φορές.

Το πρώτο φίλτρο είναι της αλήθειας.

Είσαι λοιπόν εντελώς βέβαιος ότι αυτό που θα μου πεις είναι αλήθεια;

- Ε... όχι ακριβώς, απλά το άκουσα όμως και...

Άρα λοιπόν δεν ξέρεις αν αυτό που θα μου πεις είναι αλήθεια ή ψέματα.

Ας δοκιμάσουμε τώρα το δεύτερο φίλτρο, αυτό της καλοσύνης.

Αυτό που πρόκειται να μου πεις για τον μαθητή μου είναι κάτι καλό;

- Καλό; Όχι το αντίθετο μάλλον...

Άρα, συνέχισε ο Σωκράτης θέλεις να πεις κάτι κακό για τον μαθητή μου αν και δεν είσαι καθόλου βέβαιος ότι είναι αλήθεια.

- Ο τύπος έσκυψε το κεφάλι από ντροπή και αμηχανία.

Ας χρησιμοποιήσουμε τώρα και το τρίτο φίλτρο, αυτό της χρησιμότητας.

Είναι αυτό που θέλεις να μου πεις για τον μαθητή μου κάτι που θα μου φανεί χρήσιμο σε κάτι;

- Όχι δεν νομίζω...

Άρα λοιπόν, συμπέρανε ο Σωκράτης, αυτό που θα μου πεις δεν είναι ούτε αλήθεια, ούτε καλό, ούτε χρήσιμο!

Τότε, γιατί θα πρέπει να το ακούσω;

- Ο τύπος έφυγε ντροπιασμένος, έχοντας ωστόσο πάρει ένα καλό μάθημα...

Η άποψη των αρχαίων Ελλήνων για τους συκοφάντες

Η απέχθεια που αισθάνονταν οι αρχαίοι Έλληνες για τους συκοφάντες φαίνεται από το πλήθος των αναφορών στα κείμενα της αρχαίας ελληνικής γραμματείας.

Θα μπορούσαμε να φέρουμε ως παράδειγμα το απόφθεγμα από τον Διογένη τον Λαέρτιο που έλεγε:

«από τα άγρια θηρία το χειρότερο δάγκωμα το κάνει ο συκοφάντης, από τα ήμερα ο κόλακας».

Σε πολλούς συγγραφείς της ελληνικής αρχαιότητας το «συκοφαντώ» χρησιμοποιείται με τη σημερινή του σημασία, όπως στον Δημοσθένη, που κάνει πάμπολλες αναφορές στην κακοήθεια των συκοφαντών.

Η συκοφαντία θεωρήθηκε ως μία από τις πιο σκοτεινές πλευρές της Αθηναϊκής Δημοκρατίας.

Αρκετοί ήταν αυτοί που το μετέτρεψαν σε επάγγελμα, εκτελώντας «συμβόλαια». Οι «εργοδότες» τους τους πλήρωναν αδρά αν κατάφερναν να εξολοθρεύουν τους αντιπάλους τους με ψευδείς κατηγορίες.

Αυτοί ήταν και ένα είδος που δεν έλειπε δυστυχώς ποτέ, αφού πάντα βρίσκονταν οι πρόθυμοι να διαδεχτούν τους προηγούμενους!

Επειδή οι συκοφάντες είχαν γίνει ο φόβος και ο τρόμος, ο Αριστοτέλης τους αποστρεφόταν τα μάλα.

Αριστοτέλης

Η παράδοση λέει πως όταν έφευγε ο Αριστοτέλης από την Αθήνα, τον ρώτησαν «**Τις ἐστὶν ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις;**». Εκείνος χαρακτήρισε την πόλη που τον φιλοξένησε τριάντα τόσα χρόνια με ένα αληθινά εντυπωσιακό επίθετο· την ονόμασε «**παγκάλη, πανέμορφη**».

Παραπονέθηκε όμως πως πίσω από την ασύγκριτη ομορφιά της κρύβει μια ασχήμια από τις πιο σιχαμερές και τις πιο ανυπόφορες.

Χρησιμοποιώντας στίχους από την “Οδύσσεια” έκανε έναν δριμύ υπαινιγμό στους συκοφάντες.

Καλό υπόλοιπο του Αγίου Δωδεκαημέρου¹, με αυτοκριτική και όχι με κακοπροαίρετη κριτική στους συνανθρώπους μας. Ουδείς αναμάρτητος.

¹ Δωδεκαήμερο, καλείται η περίοδος που βρίσκεται ανάμεσα στις δύο μεγάλες ακίνητες (Δεσποτικές) εορτές των Χριστουγέννων (25/12) και των Θεοφανείων (6/1)